

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ СТАЛОГО ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

В статті здійснено аналіз досвіду роботи творчої лабораторії Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського з прилучення молодого покоління до виявлення, дослідження, збереження та пропаганди автентичної манери співу Східного Поділля як одного з можливих центрів духовного розвитку територіальної громади Барцини.

Ключові слова: територіальна громада, духовно-культурний розвиток, культурна спадщина, фольклор, духовність, творча лабораторія, автентична манера співу, педагогічна діяльність.

Сталий розвиток будь-якого регіону України, як і держави, залежить не тільки від формування адекватної ринкової інфраструктури, що включає різні форми фінансових, кредитних механізмів, економічних інститутів тощо, але й від концентрації зусиль місцевої громади на пошуку шляхів і негайній розробці стратегій, яка б дозволила без болючих втрат, що намітилися на поч. ХХІ ст., зберегти, примножити та передати наступним поколінням духовний спадок.

Зусилля, спрямовані на вирішення проблеми актуалізації та вивчення духовної спадщини Барської землі Поділля з метою духовно-культурного розвитку міста Бар і території Барського субрегіону, як складових сталого просторового розвитку сучасної Європи, набули першочергового значення.

З огляду на те, що за період радянської доби і років розбудови незалежної України відбулося спрощення культурного життя в Україні, досить багато втрачено з надбань культурної спадщини, яка й досі відіграє роль того «порогу», переступивши який, можна зірватись у безодню втраченої духовності.

Виходячи з того, що ніякі, навіть досить привабливі економічні реформи та ефективні інновації не зможуть підняти регіони, державу на вищий рівень, якщо буде втрачено духовні підвалини, процес встановлення пріоритету духовно-культурного розвитку нині є актуальним завданням як держави в цілому, так і територіальних громад зокрема. Він потребує цілеспрямованого розумного прискорення, стимулювання та підтримки органів державної влади і громадського самоврядування.

Робота із засвоєння духовних цінностей нації, яка починається в сім'ї, родині, дошкільних освітніх закладах, школах, повинна успішно продовжуватись у вищих закладах освіти.

Осередком відродження, збереження, пропаганди духовних надбань Східного Поділля є вищі педагогічні заклади, серед яких провідним у Барському регіоні став Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського.

Мета статті полягає в аналізі досвіду роботи творчої лабораторії коледжу з прилучення молодого покоління до виявлення, дослідження та збереження автентичної манери співу Східного Поділля як одного з можливих центрів духовного розвитку територіальної громади.

За останні роки активізувалася дослідницька робота творчої лабораторії зі збереження автентичного співу Східного Поділля, що працює на базі гурту «Голоси предків» Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського. Робота спрямована на виявлення, дослідження та збереження особливої регіональної манери співу, яка притаманна Східному Поділлю, зокрема Барському субрегіону. Вибраний напрямок роботи передбачає обов'язкову фіксацію народних зразків співу, документування, виявлення особливо цінних обрядових (календарних та весільних) пісень, тієї духовної спадщини, яка у своєму розвитку побутувала на цій території протягом століть. Значний масив прадавнього пісенного спадку, що виконується (культивується) вивчається та передається майбутньому поколінню носіями автентичної манери співу, коло яких, природно, звужується. На жаль, ці досягнення не стали основою сучасних культурних процесів у суспільстві і, переважно, не визнаються як перспективні в майбутньому.

Для сучасного досить глобалізованого світу автентична манера співу, регіональні пісенні особливості, будь-які ознаки відмінного чи подібного інтонаційного колориту, пісенно-поетичне розмаїття окремо взятої території, багатство її традицій, звичаїв, збереження обрядовості як найдавнішого з пластів культури – фактично все те, що в тій чи іншій мірі складає підґрунтя самобутності та ідентичності будь-якої території, на сьогодні абсолютно є зайвим і не береться до уваги.

Навчання автентичного співу характеризується рядом особливостей:

- має суб'єкти діяльності;
- чітко визначені мотиви діяльності;
- окреслені конкретні цілі навчання;
- використовуються своєрідні методи та засоби, що в повній мірі забезпечують

даний процес.

Особливе місце в навчанні відводимо викладачеві фольклору, як суб'єкту навчальної діяльності, котрий «...має почуватися, насамперед, істориком культури, як усвідомлював себе ним К. Квітка (вчений-фольклорист, засновник музично-фольклорної педагогіки)» [3, с.15].

Важливим вважаємо «живу» подачу музичного матеріалу, ту, яку можна відчутти, коли студент є сам активним учасником, а не стороннім споглядачем, де він, не чекаючи ніяких вказівок, включається в безпосереднє творення разом із викладачем, вишукуючи найоптимальніші прийоми та методи для успішної роботи. Таку можливість нашим студентам дає участь у творчій лабораторії зі збереження та вивчення автентичної пісні, що включає в себе обов'язкову роботу з «живими» першоджерелами народнопісенного мистецтва нашого регіону. Східне Поділля до сьогодні є своєрідною зоною збереження чистих україномовних пісенних традицій, тут ще жива і має широкий ареал побутування відповідна виконавська «надгучна», «дужа» манера співу. Сприймаючи народний зразок у першоджерелі, (а саме такий підхід ми визнаємо найціннішим), студент автоматично долучається до вікопомних духовних цінностей (у даному випадку – до пісенного спадку східноподолян). Як показав час, саме такий підхід у роботі з молодими є значно повнішим за своїм змістом, результативнішим, краще збагачує їх життєвий досвід, аніж зробили б це найрізноманітніші наукові системи та теорії. В рамках навчального закладу через фольклорний спів можна не тільки розвинути, а й значно розширити і поглибити в молодих потребу художнього співу, одночасно виконавши надскладні питання художнього самовираження, якому властиво бути прихованим до надособливої потреби. Зразки народного пісенного мистецтва, що використовуються в роботі, стають надбанням власного досвіду молодих, прилучаючи студентство (суб'єкт сприймання) до особливого світу художньої реальності, збагачують їх глибинними знаннями про народ, його історію, шляхи розвитку тощо.

Педагогічна діяльність у межах такої форми роботи потребує безперервної духовної самовідданості насамперед від викладача, який, окрім своїх природних задатків педагога, повинен мати здатність удосконалювати як свій талантизм (це набувається в процесі навчально-виховної та практичної діяльності), так і талантизм того, хто знаходиться в полі зору його особливої за впливом і змістом навчально-виховної діяльності. Окрім ґрунтовних знань, таланту та вміння передавати ці особливі знання, викладач має досконало володіти іще кількома не менш важливими складовими професійної діяльності. Дія без глибоких знань – це довгі блукання в сутінках, тому пріоритетними якостями наставника потрібно вважати наявність сформованих організаторських здібностей (цілеспрямованість, енергійність, наполегливість, терпіння), вміння бачити і враховувати в роботі індивідуальні особливості кожного студента (сюди входить і сприйняття та мислення студента), орієнтуватися в педагогічних ситуаціях, що виникають у процесі роботи з фольклорними зразками. І що є надособливим, викладач має знати й бачити кінцеву мету своєї праці – збереження унікального за своїм значенням явища – української автентичної пісні: «Се одно із найцінніших наших національних надбань і один із предметів нашої гордості» [5, с.11].

З огляду на те, що сьогодні здебільшого переважає спілкування молодого покоління з фольклором через посередництво друкованого слова, певних знаків (нот), телебачення та радіо, при майже повній відсутності продуктивних форм відпочинку для молодих, знайомство з «живим», природним виконанням (спів пісні носієм живої традиції), власна участь у відтворенні почутого пісенного зразка, репрезентація локальної манери співу – усе це є не тільки цікавим, але й украй необхідним.

Окрім вище означених нами завдань, перед педагогом виникне й цілий ряд питань, що вимагатимуть негайного вирішення для достатнього розуміння та досягнення позитиву в навчально-виховному процесі (вони є характерними для будь-якої творчої діяльності, однак для роботи з фольклорними зразками мають особливу роль). Зокрема:

- визначення ролі та місця в сучасному фольклорі саме автентичних зразків;
- розкриття і збагачення уявлень молодих про еволюцію автентичної пісні;
- обережне виявлення та спрямування в потрібне русло оцінного рівня сучасної молодшої людини співвідносно з першоджерелом.

На ці питання слід звернути увагу з огляду на те, що в нових умовах життя за довгий історичний час склалася (змінилася) не тільки ладотональна, але й ритмічна основа сучасного музикотворення, зовсім нові напрямки здобуло фізіологічне музичне мислення. Отже, не слід відкидати цей факт у питаннях оцінного ставлення «молодої» частини суспільства до первинного джерела – народної музики. Нерозуміння, небажання слухати, пряма відмова вивчати народну пісню – усе це зафіксовано в результатах анкетування, яке проводили наші студенти не тільки в школах, а й серед студентів вищих навчальних закладів. Оцінка молодими даного явища духовної культури, на жаль, далеко не завжди співпадає із загальноприйнятою, або, іще гірше, є зовсім протилежною від ставлення до народної пісні людей значно старшого віку. Тому вирішення цих доволі складних, але вкрай необхідних і важливих питань дозволить у спільності роботи дійти розуміння багатьох закономірностей, що діяли в часі, навчить студентство в умовах сучасності враховувати тенденції розвитку цього неспівмірного ні з чим феномену як явища національної історії, сформованого впродовж багатьох тисячоліть.

У цьому випадку, на нашу думку, виправданими є дії, а не на насильне нав'язування або ж використання, (що часто використовується в практиці педагога), словесних переконань. Щоденною повинна стати така педагогічна діяльність викладача, яка була б направлена не тільки на пропаганду та доцільність використання пісенних першоджерел у навчальних закладах, а й на розвиток уміння поєднувати у своїй роботі народну пісенність з сучасними формами музичного виховання. Використання на практиці саме таких «поєднаних» прийомів дозволить усвідомити виховання народною піснею без «примусу і насильства» як першочергове завдання майбутнього вчителя. Це вимагає вироблення особливих підходів у роботі, оскільки зміна стереотипу ставлення молодих до прадавньої пісні може відбутися лише за умови переведення студентів з позиції об'єктів, які лише сприймають та запам'ятовують, до позиції суб'єктів, які активно включаються у величезний об'єм роботи (збір, аналіз, вивчення пісень). Ставши суб'єктом діяльності, студенти мають можливість розмірковувати, висловлювати власні судження, робити висновки, залишаючи по собі як індивідуальні, так і колективні реальні результати.

Створення творчої лабораторії зі збереження, вивчення та дослідження музичного фольклору Східного Поділля в гуманітарно-педагогічному коледжі стало добрим стимулятором у навчально-виховній роботі з молоддю. Знання, які студенти отримали на заняттях з української народної музичної творчості, збір матеріалів на фольклорній практиці (запис, упорядкування, розшифрування, аналіз текстів) дали можливість, насамперед, накопичити відповідний музичний матеріал, який і став поштовхом до подальшої дослідницької роботи, а коли ж з'являється можливість знайомства з «живим» виконанням, наявне спілкуванням з дійсними носіями пісенних традицій, розуміння того, що все це невпинно втрачається, – приходиться відчуття певної відповідальності за те, що може бути втрачене назавжди.

Відома істина: (той, хто контролює минуле (тобто історію), той значною мірою контролює сучасне і майбутнє) наштовхнула учасників лабораторії на тривожну думку: втрачене і неконтрольоване сьогодні з історії музичного фольклору Східного Поділля можна загубити назавжди, а без цих національних джерел окремі ланки історії висвітлити буде не тільки неможливо, а й нереально (якщо ж таке висвітлення й матиме місце – буде перекрученим або, ще гірше, – неправдивим).

За час роботи колективу суттєво розширилося коло тих, хто зацікавився прадавньою піснею, її витоками, манерою виконання. З часом, закономірно, виникла необхідність «оживити» почуте, записане, розшифроване на заняттях, а тому при творчій лабораторії було створено гурт «Голоси предків», який у своїй роботі використовує тільки записи автентичних пісень нашого регіону – Східного Поділля і є, фактично, єдиним молодим репрезентантом особливої локальної манери співу. Створюючи творчу лабораторію і співацький гурт «Голоси предків» у педагогічному коледжі, ми керувалися наступним: педагогічна діяльність,

.....
безумовно, значиміша за її теоретичне обґрунтування та сухе писемне узагальнення, бо, за окремим винятком, її вплив на суспільство поширюється через студентів (учнів, вихованців), а далі висвітлюється через призму особистості педагога, тому з часом у роботу включилися не тільки студенти, а й викладачі.

На перших етапах роботи на основі опрацювання ряду теоретичних джерел було визначено кілька важливих критеріїв (вони є відомими і вживаними в роботі переважною більшістю творчих педагогів), за допомогою яких, з нашої точки зору, ми зуміли б виявити ступінь інтересу до національного фольклору тих, хто задіяний у творчій лабораторії. Зокрема: пізнавальний: а) зацікавленість та захопленість даною діяльністю; б) ставлення до виконання тих завдань, які висуватиме ця діяльність; в) усвідомлення потреби суспільної демонстрації набутих знань; емоційна активність: а) уміння зосередитися, заглибитися в об'єкт пізнання (в даному випадку народну пісню); б) ступінь залежності самостійної роботи від тих ситуацій, що спонукають її зовні; в) ступінь кореляції, епізодичності та постійності інтересу і схильності до вибраної діяльності; активність поведінки: виявлення артистичних здібностей у процесі показу; б) винесення набутих знань за межі академічних занять; в) позитивне ставлення до завдань, які висуваються в процесі роботи; г) наявність власних ініціатив та елементів творчого підходу в діяльності колективу.

В анкету, яка була запропонована для попереднього опитування студентів, (майбутніх учасників творчої лабораторії) увійшло 10 запитань, що передбачали виявлення рівня знань з музичного фольклору взагалі і власного ставлення до цього історичного явища зокрема. За результатами анкетування, у більшості випадків (84%) визначився низький рівень знань і абсолютно невизначене, а в деяких випадках і різко негативне ставлення до народної пісні, (чого й слід було чекати). У 8% від загальної кількості анкетованих виявлено позитивне ставлення і бажання займатися вивченням і пропагандою народної пісні. Певній кількості (3%) респондентів було взагалі важко чітко і ясно відповісти на запропоновані питання, тому вичерпної та осмисленої відповіді їхня анкета не містила. На фоні майже повної «прозорості», яку виявило проведене нами анкетування, для забезпечення фонду музичних асоціацій студентів у повсякденній діяльності творчої лабораторії та гурту «Голоси предків» основними в роботі (досить повно вони і описані в працях Б. Астаф'єва) [1, с.55] стали три методи: метод наведення, метод спостереження, метод генералізації. Розкриємо суть їх впливу на вибраний компонент.

Метод наведення створює умови ознайомлення студентів з музикою різних жанрів і дає можливість побудувати методіку набуття знань, умінь та навичок на заняттях на принципі цілісного підходу до всіх компонентів заняття. Прийоми роботи: розспівування, робота над окремими фрагментами, слухання пісні в живому виконанні, аналіз мелодики (акордики), робота над звуковидобуванням тощо. При цьому (що є важливим) педагог не повинен нав'язувати своє «бачення» твору, висловлювати власні судження, він лише стимулює активні пошукові дії студентів, дозволяє експериментувати при співі голосів, не порушуючи традицій народного багатоголосся, які шліфувалися віками, в повній мірі використовуючи слухові враження, власний досвід учасників і їхнє вміння аналізувати ними ж творене, заохочує їх самостійність.

Метод спостереження спрямований на розвиток здатності узагальнювати інтонаційно-драматургічні зміни пісенного образу. Прийоми в роботі: зіставлення, контраст, порівняння, вирішення проблемних ситуацій. У кінцевому результаті це дає прояв активності потреб та інтересу до народної пісні.

Метод генералізації здійснюється за допомогою розкриття головних ідей, образів та єдності інтонаційно-драматургічних сторін музики як засобу відображення життя. Включає в себе моделювання оціночної діяльності студентів, оптимізує весь процес музично-естетичного розвитку, контролює поетапне здійснення освітніх і виховних функцій навчання. Використовуючи даний метод, маємо змогу не тільки стимулювати музичну активність студентів, їх сприйняття, власне виконання і творчість, але й виявляємо головний критерій естетичного ставлення до народної пісні – здатність до власної активної творчості, пошуку, дослідження тощо.

Синтезуючи вищесказане, слід зробити наступний висновок: рівень розвитку інтересу до народної пісні ми визначили за такими показниками: а) емоційне сприймання пісні на всіх етапах роботи; б) виявлення зацікавленості піснею, як явищем, її проблемами в історичному процесі розвитку (визначення за жанром, місцем побутування, поширенням тощо); в) ступінь

.....
усвідомленості отриманих вражень від почутого, проспіваного, що виявляється в судженнях, оцінках, опитуваннях, бажаннях дізнатися більше тощо.

Усі ці методи, безумовно, взаємопов'язані, відтак чіткої градації щодо їх віку чи моменту застосування в педагогічній діяльності провести не можливо; однак, вибравши їх правильно, диференційовано, відповідно до умов кожного навчального закладу, можна досягти позитивних результатів. Для цього необхідні: а) достатній професійний рівень знайомства студентів з національним фольклором, який проявляється в якості, повноцінності інформації та свідомому виборі музичних зразків, а далі – в майстерному їх виконанні (це може бути як спів носія традиції, так і грамотний, правильний спів учителя); б) відповідність матеріалу, з яким знайомляться студенти, їх фізичним, віковим, фізіологічним можливостям; в) насиченість процесу виховання та навчання доступною, цікавою, за можливості повною науково-методичною інформацією до матеріалу, що вивчається тощо.

Застосування відповідних методів, прийомів, які стимулюють інтерес до музичного фольклору, на нашу думку, обов'язково призведе до значного розширення кругозору, підвищення культурного рівня сучасного вчителя, а отже, й до природного підняття на значно вищий, (необхідний нині) рівень рейтингу професії вчителя музики, який прийде в школу майбутнього. У школу ж сучасності повинен прийти такий вчитель, який, окрім природних задатків педагога (на що сьогодні, на жаль, не звертають увагу при вступі в педагогічний заклад), зможе розкрити в собі самому здатність до вдосконалення власного таланту, що насправді є щасливою комбінацією багатьох творчих здібностей людини в поєднанні з творчою волею, бажанням та настирливістю.

Анкетування, проведене сьогодні (через три роки творчої діяльності), в групі учасників творчої лабораторії та окремо в безсистемно вибраній групі студентів навчального закладу, що навчаються за спеціальностями «Дошкільне виховання», «Початкове навчання», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», дало нам можливість зробити переконливі висновки: для зацікавлення студентства фольклором недостатньо лише тієї інформації про народну музику (пісню зокрема), яку вони отримують у межах навчальних програм, на факультативах, у процесі виховної роботи, оскільки: в молоді здебільшого відсутня будь-яка інформація (а якщо і є, то не значна) про фольклор у цілому і про народнопісенне явище зокрема; музичні смаки та інтереси більшості молодих людей розвиваються під дією випадкових, безсистемних, часто перекручених, неправдивих вражень; не зовсім правильний, а то й шкідливий напрямок у питаннях формування та збереження національної культури, яка є невіддільною від національного ґрунту і коріння українців, узяли державні ЗМІ, політики, можновладці.

Вибравши правильні національні орієнтири, визначивши стратегію в роботі на необхідність пробудження генетичної пам'яті молодого покоління, творча лабораторія досягла певних результатів. За три роки роботи колективом накопичено понад три тисячі народних пісенних зразків (розшифровано і проаналізовано понад півтори тисячі); записано три диски (CD), в які увійшло сорок вісім пісень суспільно-та родинно-побутового і календарно-обрядового жанрів та 23 старовинні колядки і шедрівки; вийшов друком навчально-методичний посібник «Музичний фольклор Східного Поділля. Історичний та теоретичний аспект творення, побутування народної манери співу» (автор А.Сторожук, кандидат мистецтвознавства, доцент). Студенти, які плідно працюють у творчій лабораторії, не тільки накопичують враження про українську народну пісню (це лише певний початковий етап, який може викликати більший або менший інтерес до пісень), але й активно займаються дослідницькою роботою. Робота з молодими дає підстави стверджувати, що, поставивши сьогодні акцент на подолання техноінформаційної мотивації, навіть такими незначними, на перший погляд, засобами, як ті що їх було висвітлено нами вище на прикладі роботи одного навчального закладу, можна повернутися в освіті до моделі цілісної молоді особистості з такими необхідними сьогодні людськими, гуманістичними якостями.

Вирішення багатьох назрілих питань, які прив'язані до реалізації завдань фондів щодо запису, збереження, наукового документування пісенної спадщини, фіксації автентичної манери співу в субрегіоні, потребують атмосфери співробітництва місцевої влади з навчальним закладом, спільного напрацювання відповідних пропозицій, узгодження різних точок зору, а головне – розуміння ваги роботи, спрямованої на вивчення нетлінного багатства – народного духовного ресурсу.

На засадах збереження духовної спадщини, автентичної манери співу зокрема, Барської землі, як явища, якого немає більше ніде, за умови матеріальної підтримки держави, місцевих

.....
меценатів, свідомо мислячих громадян територіальної громади міста та Барського субрегіону, діяльність творчої лабораторії можна зробити ефективнішою, розширити територію побутування східноpodільської автентичної манери співу, не обмежуючись тільки кількома найближчими до Барської землі районами.

Відповідна концентрація зусиль на вирішення проблеми актуалізації духовної спадщини Барської землі Поділля з метою духовно-культурного розвитку міста Бар і території Барського субрегіону, як складових сталого просторового розвитку сучасної Європи, можлива завдяки роботі, розпочатій Барським гуманітарно-педагогічним коледжем імені Михайла Грушевського, в якому працює потужний науково-викладацький колектив, та зусиллям окремих творчих представників місцевої громади, які своїм власним ставленням сприяють збереженню духовного пісенного спадку, що залишився в окремих сім'ях, родин, селах.

У зв'язку з тим, що суспільний розвиток у ХХІ ст. ґрунтується на засадах зв'язку з культурою, створення сталих умов для поступального розвитку будь-якої території вимагає якісного використання як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій, ресурсів та правильного інноваційного їх спрямування. Реальними є розгортання роботи на місцевому рівні, створення власних стратегій, проектів, що забезпечують якість життя на даній території.

У глобальному світі сьогодення надто важливими стають добросусідські стосунки, співпраця між простими, як кажуть нині, пересічними людьми, організаціями, навчальними закладами інших країн.

Єдиний спосіб визначити кордони можливого – вийти за ці кордони [2, с. 235].

Із практики видно, що «прості», неофіційні взаємини частіше приносять більше зиску, ніж складні за процедурою офіційні домовленості влади й політиків.

Так звана «народна дипломатія» активніше просуває процеси зближення, взаєморозуміння, спілкування та пізнання один одного.

Активною в цих процесах може стати учнівська, студентська молодь нашого закладу, розвиваючи співпрацю в культурно-освітньому напрямку з молоддю історично споріднених держав: Росії, Білорусії, Молдови, Польщі, країн бившої Югославії, Туреччини.

В руслі означених вище проблем та рекомендацій учасників круглого столу «Культурна, історична, архітектурна та природна спадщина Барської землі Поділля в контексті сталого просторового розвитку Європи» від 2 липня 2009 року [4, с.68-84] за доцільне вважаємо:

- започаткувати обмін творчими колективами (міжвузівський, міжрегіональний, міждержавний);
- створити на базі творчої лабораторії зі збереження, вивчення та примноження української пісні Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського ансамблю «Голоси предків» –духовний центр розвитку громади;
- організувати фестивалі гуртів автентичного співу, що сприятиме розвитку туризму, як зовнішнього, так і внутрішнього.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Асаф'єв Б. Избрание статьи о музыкальном просвещении и образовании. – Изд. 2-е. – Л.: Музыка, 1973. – 144 с. – С. 55.
2. Душенко К.В. Мысли, афоризмы и шутки знаменитых мужчин. – М.: Гуд-во ЭСКМО-Пресс, 2001. – С.235.
3. Іваницький А. Українська музична фольклористика: Методологія і методика. – К.: «Заповіт», 1997. – С. 15.
4. Культурна, історична, архітектурна та природна спадщина Барської землі Поділля в контексті сталого просторового розвитку Європи: Матеріали засідання «Круглого столу», м. Київ, ДНАББ ім. В.Г. Заболотного, 2 липня 2009 р. / Редкол.: М.М. Мосунов (відп. ред.), О.А. Крижанівський, Г.А. Войцехівська, Д.О. Мироненко; Мінрегіонбуд України, ДНАББ ім. В.Г. Заболотного, Центр соціокультурного проектування та комунікативних технологій Інституту місцевої демократії, Барська районна державна адміністрація, Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського, Інститут інвестиційної стратегії регіонального розвитку, Київський національний університет будівництва і архітектури, Міжнародне товариство прав людини – Українська секція. – Бар, 2010. – 88 с. – С.68-84.
5. Франко І. Студії над українськими народними піснями // І. Франко. Зібрання творів у 50-ти т. – Т. 42 – К., 1980.- С.11.

А.И. Сторожук ТВОРЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СТУДЕНТОВ КАК ОДИН ИЗ ПУТЕЙ УСТОЙЧИВОГО ДУХОВНОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНА

В статье осуществлен анализ опыта работы творческой лаборатории Барского гуманитарно-педагогического колледжа имени Михаила Грушевского из приобщения молодого поколения к выявлению, исследованию, сохранению и пропаганде аутентичной манеры пения Восточного Подолья как одного из возможных центров духовного развития территориального общества Барщины.

Ключевые слова: территориальная община, духовно-культурное развитие, культурное наследие, фольклор, духовность, творческая лаборатория, аутентичная манера пения, педагогическая деятельность.

A.I. Storozhuk CREATIVE ACTIVITIES OF STUDENTS AS ONE OF THE WAYS OF SPIRITUAL DEVELOPMENT SUSTAINABLE REGION

In the article the analysis of experience of creative laboratory of Mykhajlo Hrushevskiy Bar humanitarian-pedagogical college is carried out from attaching the young generation to the exposure, research, maintenance and propaganda of authentic manner of singing of East Podilia as one of possible centers of spiritual development of territorial society of Bar area.

Keywords: territorial community, spiritually-cultural development, cultural inheritance, folk-lore, spirituality, creative laboratory, authentic manner of singing, pedagogical activity.

УДК 377.5

П.Н. Савчук

ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ БАРСЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

У статті розкривається бачення перспектив дослідження історичних, політичних, мистецьких, природних та екологічних реалій Барської землі педагогічним колективом Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського.

Ключові слова: Барська земля, Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського, система заходів, перспективи.

Бар з його багатю історією та не менш багатю передісторією, про що я сказав у вітальному слові, сьогодні є молодіжним студентським містечком, де на одну тисячу населення припадає 100 студентів, крім учнів шкіл та молоді, яка живе і працює у місті.

Незаперечною є істина, що молоді належить майбутнє, тому Бар незважаючи на те, що це невеличке провінційне містечко, має велике майбутнє. В умовах інтеграційних, глобалізаційних процесів за Баром майбутнє як в європейського містечка, оскільки він завжди був і надалі буде центром подій, навколо яких відбуваються соціокультурні процеси, спільні як для Європи, так і для нашого міста і району.

Невипадково коледж, в якому навчається 1234 молоді особи та 250 працівників, став одним із ініціаторів збереження архітектурної спадщини Бара та його культурно-просторового розвитку.

17 травня 2008 року у нашому подільському місті проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Бар. Барська земля – крізь призму століть», яка започаткувала співпрацю між Інститутом місцевої демократії та Барською міською радою щодо розробки проектів «Барська земля Поділля – європейський вимір для сталого розвитку» і «Центр культурної, історичної, архітектурної та природної спадщини Поділля».

Презентація названих проектів відбулася 13 лютого 2009 року на базі Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського, під час проведення «круглого столу» з обговорення плану дій, накреслених для реалізації в місті Барі.

2 липня 2009 року в Державній науковій архітектурно-будівельній бібліотеці ім. В.Г. Заболотного відбулося засідання «круглого столу» на тему: «Культурна, історична, архітектурна та природна спадщина Барської землі Поділля в контексті сталого просторового розвитку Європи».

Об'єктом обговорення учасників засідання стали проблеми розвитку міста Бар Вінницької області як культурно-історичного та адміністративно-територіального центру Барського району, його територіальних громад та поселень і підкреслено, що теоретичне